

ביאורי מושגים – בעמוד הבא

יומא נד: (ש אחרונה) עד נו: (ש6 מסוף הצרות)

המקור להיקש בין פר לשעיר:
'ועשה... כאשר עשה לדם הפר'

המקור למספר ההזאות:
ההזאה האחת – 'אותו' (נאמר בשעיר ונלמד בהיקש לפר)
שבע ההזאות – 'שבע פעמים' (נאמר בפר ונלמד בהיקש לשעיר)

המקור לכך שלא הזה על הכפורת ממש (אלא רק בכיוון):
א. אין צורך לכתוב כלום בהזאות השעיר שלמטה
ב. בכל זאת כתוב שם 'ולפני'
ג. מכאן אנו למדים שההזאות הן לפני ולא על ממש

ההזאות שבקודש הקודשים (גם מהפר וגם מהשעיר)

בתחילה היה מזה - הזאה אחת:
כיוון הזאת הדם - כנגד הכפורת (אבל לא עליה ממש)
כיוון היד המזה - כלפי מעלה (גב היד לכיוון מטה)

אחר כך הזה - שבע ההזאות:
כיוון הזאת הדם – זו למטה מזו
כיוון היד המזה – כלפי מטה (גב היד לכיוון מעלה)

מההזאות האחרות לומדים כבר דברים אחרים:
מההזאה שלמעלה בדם הפר –
לומדים שכשכתוב לפנים הכוונה למזרח,
מההזאות שלמטה בפר
לומדים ש – למטה צריך 7 הזאות,
מההזאה שלמעלה בדם השעיר –
לומדים שלמעלה צריך הזאה אחת

ברייתא

נפקא מינה:
אם הזה כראוי אבל לא ספר (לפי ר"א יצא, לפי ר"י לא יצא)

טעם הספירה:
ר' אלעזר: כדי שלא יתבלבל,
ר' יוחנן: התורה ציוותה

יש לספור לחוד את ההזאה למעלה ואת ההזאות שלמטה
(ר' מאיר: קודם ספר את האחת ואחר כך את השבע,
ר' יהודה: קודם ספר את השבע ואחר כך את האחת)

ר' יהודה דרש כן אחד בלבד כדי שהכה"ג לא יתבלבל בין דם הפר לדם השעיר
ר' יוסף: מכאן שר' יהודה לא סומך אף פעם על הכתב,
מסקנת הגמרא: רק לגבי הכה"ג התשוש והעייף ר' יהודה לא סמך על הכתב.

ר' יוסף: שיערבבו מעות של חובה עם מעות של נדבה
(ואין טעם לעשות שתי קופות ולכתוב עליהם חובה ונדבה
כיוון שלא ניתן לסמוך על כך שאנשים יקראו)

ההסבר של א"י: לכך שימות הבעלים של אחד הקינים
ויתערבבו מעות המת עם מעות החיים

דחיה: ראינו לגבי 13 התיבות שהיו במקדש שסמכו על הכתב.

ר"י סבר שאין ברירה

ברייתא
ר' יהודה: לא עשו תיבות לכסף של קיני חובה מפני התערובות

מהו חששו של ר' יהודה

מניין שר' יהודה סבר שאין ברירה
אפשרות א': ר' יהודה אסר לשתות יין בשבת על סמך הפרשת תרומה במוצ"ש – מכאן שאין ברירה
אפשרות ב': ר' יהודה אסר לשים בע"ש 2 עירובים, על סמך זאת שרק בשבת יקבע מי מהם תקף – מכאן שאין ברירה.

ביאור מושגים - דין ברירה

בש"ס מופיעים מקרים שונים, שבהם האדם מתנה שתוצאה הלכתית תחול עכשיו רק אם אירוע מסוים יתקיים בעתיד. חלק ממקרים אלו מוגדר כתנאי וחלק מוגדר כברירה.

כדי לקבוע האם מדובר בתנאי או בברירה עלינו לברר 3 משתנים

1. האם האירוע כבר אירע,
2. האם האירוע תלוי בדעת האדם או בדעת אחרים,
3. האם האירוע אמור לקבוע שהתוצאה ההלכתית תחול (YES/NO QUESHTION) או שהוא קובע את תוכן התוצאה ההלכתית (WH QUESHTION)

אם האירוע שמתנים עליו:

כבר אירע (אלא שאיננו יודעים מה אירע) – תנאי,

לא אירע עדיין - והוא תלוי בסביבה – אבל האירוע קובע האם התוצאה תחול – תנאי

לא אירע עדיין - והוא תלוי בסביבה - והאירוע קובע את תוכן התוצאה - ברירה.

לא אירע עדיין - והוא תלוי בדעת האדם – ברירה,

דוגמאות:

אירוע שקובע האם התוצאה תחול:
'פרי זה יהיה תרומה בתנאי שירד גשם'

אירוע שקובעת את תוכן התוצאה:
'הפרי שבו יגע הזבוב יהיה תרומה'